

Finansdepartementet

Yttrande rörande Länsstyrelsens påverkan på målen i Agenda 2030

Länsstyrelsen i Örebro län har av Finansdepartementet fått i uppdrag att bidra med underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030.

Allmänt om Länsstyrelsens möjligheter att verka för Agenda 2030

Länsstyrelserna är statens företrädare på regional nivå och har uppdrag och verksamheter inom fler politikområden än kanske några andra statliga myndigheter. Verksamheten på länsstyrelserna har idag stort fokus på områden som är centrala för Agenda 2030, miljö, mänskliga rättigheter, hållbar utveckling etc. I stort sett samtliga 17 globala hållbarhetsmål och ett stort antal av dess delmål berör länsstyrelsernas verksamhet.

Miljö

Länsstyrelsen har en lång rad uppdrag inom miljöområdet som berör många mål i Agenda 2030. Länsstyrelsens tillsyn och prövning av verksamheter med miljöpåverkan syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Det är även en förutsättning för ett sunt företagsklimat på lika villkor. Länsstyrelsen hanterar en stor mängd statsbidrag som fungerar som styrmedel för verksamheter och åtgärder. Det rör bland annat medel för en god landsbygdsutveckling och för att kunna bibehålla och återskapa förutsättningar för ekosystemtjänster och biologisk mångfald. En del i det arbetet är även att långsiktigt skydda värdefulla miljöer.

I arbetet med miljömålen har länsstyrelsen en övergripande och samordnande roll som den regionala miljömyndigheten. Miljömålen är det mest omfattande nationella målsystemet med generationsmålet, de 16 miljö kvalitetsmålen, preciseringar och etappmål som i huvudsak siktar mot 2020. Allmänt kan sägas att målen i Agenda 2030 och miljömålen är samstämmiga beträffande ambitioner för miljöarbetet och miljö tillstånd. Samtidigt utvecklar målen i Agenda 2030 delar av miljödimensionen som är svagt belysta i miljömålen, framför allt hållbara konsumtions- och produktionsmönster (mål 12 i agenda 2030). Målen i Agenda 2030 gör

också att miljödimensionen av hållbar utvecklingen, som miljömålen syftar till, bättre kopplas till den sociala och ekonomiska dimensionen, vilket är välkommet och nödvändigt om miljömålen ska kunna nås.

Fysisk planering

Länsstyrelsen uppdrag enligt Plan- och bygglagen (PBL) inrymmer målen i Agenda 2030. Flertalet av målen i Agenda 2030 kopplar till de allmänna intressen som finns i PBL:s 2 kap. Målen i Agenda 2030 kopplar även till portalparagrafen i både PBL och miljöbalken (MB). Länsstyrelsen har flera olika uppdrag i planeringsprocesserna enligt plan- och bygglagen. Lagstiftningen har tydligt reglerat dessa. Uppdragen skiftar utifrån vilket skede den fysiska planeringen är i. I tidiga skeden ska länsstyrelsen bevaka alla intressen tillgodose medan i slutet av processen, i beslutsskedet, så bevakar länsstyrelsen genom sin tillsyn endast nationella statliga intressen.

Allmänna intressen i PBL – människor, miljö och samhälle – kan ha nationell dignitet, vara regionala eller lokala. I tidiga skeden bevakar länsstyrelsen alla intressen medan i beslutsskedet så bevakar länsstyrelsen genom sin tillsyn endast särskilda statliga intressen såsom miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap MB, riksintressen 3 och 4 kap MB, strandskydd 7 kap MB samt att bebyggelse inte blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion. Den sistnämnda punkten har stor inverkan på flera av målen i Agenda 2030.

Hållbar regional tillväxt

Länsstyrelsen har i förordning 2007:825 3 § i uppgift att arbeta med regional tillväxt. Regeringen har tagit fram ”En nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020” som utgör grunden för arbetet. En annan tydlig uppgift är att samordna de statliga myndigheterna och se till att de tillämpar de regionala utvecklingsprogrammen i sin verksamhet vilket regleras i förordning 2007:713 § 18. Länsstyrelsen har också till uppgift att arbeta med landsbygdsutveckling vilket till stor del sker inom det av EU delvis finansierade Landsbygdsprogrammet.

Genom ovanstående uppdrag har Länsstyrelsen påverkan på flera av målen och delmålen i Agenda 2030 såsom till exempel 5 och 7 men framförallt mot målen 8 och 9.

Social hållbarhet och jämställdhet

Social hållbarhet handlar om att bygga upp ett samhälle där grundläggande mänskliga rättigheter respekteras. Det innebär också att skapa miljöer och sammanhang där individer kan tillgodogöra sig kunskap, utvecklas och ha god hälsa.

Utgångspunkten är ett rättighetsperspektiv och grunden de mänskliga rättigheterna. Ekonomiska, politiska, sociala och kulturella rättigheter för alla människor är en förutsättning för ett socialt hållbart samhälle.

Länsstyrelsens roll avseende dessa frågor är att bland annat att samordna insatser i länet genom samverkan med andra myndigheter och organisationer. Sakområden som länsstyrelsen arbetar med inom ramen för social hållbarhet är mänskliga rättigheter, jämställdhetsperspektivet i sin helhet samt dess underliggande fjärde delmål; våld i nära relationer, därutöver arbetar länsstyrelsen med prostitution och människohandel, integration, samordning och tillsyn alkohol, narkotika, barns rättigheter, tobak och dopning samt personligt ombud.

Länsstyrelsens arbete på regional och lokal nivå är en bidragande faktor till att nå flera av målen i Agenda 2030.

Det finns flera mål där länsstyrelsens verksamhet har en direkt koppling till Agenda 2030, som exempel kan nämnas mål kring jämställdhet, hälsa samt inkluderande samhällen. För att uppnå både nationella mål inom hållbarhetsområdet samt målen inom agenda 2030 bedömer länsstyrelsen att arbetet med att lyfta den sociala dimensionen av hållbarhetsarbetet behöver intensifieras.

Bilaga

Länsstyrelsens svar i tabellform.

Maria Larsson
Landshövding

Thomas Börjesson
Enhetschef